

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra filosofie a religionistiky

Bakalářská práce

ROZVOJ ADVENTISMU VE SVĚTĚ A V ČESKÝCH ZEMÍCH

Vedoucí práce: Mgr. Martin Klapetek

Autor práce: Stanislava Kadlčková
Studijní obor: Pastorační asistence
Ročník: čtvrtý

2008

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

26. listopadu 2008

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Martinu Klapetkovi za cenné rady,
připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD.....	5
1 ADVENTNÍ Hnutí A Hnutí SOBOTNÍCH ADVENTISTŮ....	8
1.1 Postava Williama Millera a misionář Joshua V. Himes.....	9
1.2 Odchod z Babylonu a nenaplněná očekávání milleritů.....	11
1.3 Věrouka sobotních adventistů a prorocká služba Ellen Whiteové.....	12
1.4 Biblické základy misijní činnosti sobotních adventistů.....	14
2 CÍRKEV ADVENTISTŮ SEDMÉHO DNE.....	15
2.1 Vznik Církve adventistů sedmého dne.....	15
2.2 Obrat v misijním smýšlení.....	16
2.3 Počátky a vývoj celosvětové misie adventistů.....	17
2.4 Reforma církevní organizace.....	20
3 ADVENTISMUS V ČESKÝCH ZEMÍCH.....	22
3.1 Od doby Rakouska-Uherska do vzniku československého státu.....	22
3.2 Za časů první republiky.....	24
3.3 Od začátku druhé světové války až do roku 1948.....	26
3.4 Období 50. let.....	28
3.5 60. léta.....	31
3.6 Období normalizace v 70. a 80. letech.....	33
3.7 Současnost.....	35
ZÁVĚR.....	42
Seznam zdrojů.....	44
Seznam zkratk.....	48
Abstrakt.....	49

Úvod

Adventismus se nehlásí k žádné formulované konfesi, ale věroučně stojí na půdě protestantismu. Charakteristické je tak pro něj například uznávání autority Písma, která převyšuje autoritu církevní tradice, důraz na spásu prostřednictvím pouhé Boží milosti, důraz na osobní víru, přijímání pod obojí způsobou, odmítnutí mnišství, papežství a zvláštního postavení kněží i jejich celibátu.

Adventisté se považují za „církve ostatku“, tedy za vyvolenou část lidstva, která unikne soudu přicházejících posledních dnů.¹ Jako jediní skuteční reprezentanti křesťanství proto jsou od Boha vybaveni řadou mimořádných darů, ale zároveň stojí mimo hlavní proud ekumenických tendencí.

Důsledným trváním některých jednotlivců či sborů církve na dodržování starozákonních příkazů, zvláště těch jídelních, upadá církev jako celek někdy do podezření ze sektářství. Rovněž i některé misijní metody církve, zvláště pokud při nich bývá zatajována příslušnost k náboženskému směru nebo naopak, pokud jsou doprovázeny přílišným zdůrazňováním výlučnosti a nadřazenosti církve nad ostatními křesťany, vzbuzují v řadách veřejnosti diskusi i obavy.² Zdrojem předsudků a podezření se však může stát i lidská nevědomost a neznalost, jak se ukázalo například v případě extrémní skupiny tzv. davidjánů, která byla u nás po roce 1993 nesprávně spojována s českou Církví adventistů sedmého dne.³

Cílem této práce není hodnotit, ale seznámit širší spektrum laických čtenářů se základními historickými přelomy vývoje světové a česko-slovenské Církve adventistů sedmého dne. Zvláštní pozornost při tom práce věnuje vývoji misijního smýšlení a s ním souvisejících misijních aktivit světové církve i její české odnože. Vysvětluje, z jakých kořenů adventisté vycházejí, v základních bodech v co věří a poskytuje čtenářům příležitost dozvědět se o této církvi něco víc.

¹ Srov. *Adventisté sedmého dne věří--: výklad 27 základních věroučných článků*. Praha: Advent-Orion, 1999, s. 205 - 206.

² Srov. VOJTÍŠEK, Z. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004, s. 96.

³ Srov. *Encyklopedie nových náboženství: nová náboženská hnutí, sekty a alternativní spirituality*. Praha: Knižní klub, 2006, s. 78 - 80.

Tato práce se bohužel může věnovat pouze úzkému okruhu témat, která se v souvislosti s tradicí Církve adventistů sedmého dne nabízejí ke zpracování. Opomíjeno tak zůstává mnoho dalších otázek. Z těch nejzajímavějších, které by jistě zasluhovaly větší pozornost, lze jmenovat například úlohu žen v kazatelské službě a otázku jejich vysvěcování, která byla v průběhu let také často diskutována. V poslední době se rovněž častěji ozývají kritické hlasy nespokojené se stávající organizační strukturou církve, volající po redukci a zcela novém uspořádání. Zajímavou by jistě byla otázka opožděného druhého příchodu, se kterou se církve na počátku nového tisíciletí musí vyrovnávat. Více prostoru by také vyžadovala problematika vnitřního napětí, probíhajícího ve světové i v česko-slovenské církvi, způsobeného v minulosti i dnes rozdílnými názory ve věroučných otázkách, jako jsou definice křesťanské dokonalosti, podstata ospravedlnění z víry, vhodné formy bohoslužby, role Ellen Whiteové nebo výklad inspirovaných spisů.

Tato práce si nedělá nárok na vyčerpávající představení svého předmětného zájmu, je spíše úvodem do široké a náročné problematiky. První kapitola přináší pohled do historie ještě před samotným vznikem Církve adventistů sedmého dne. Seznamuje čtenáře s ideovými zakladateli církve a v základních bodech nastiňuje pozvolný vývoj věrouky a praktického misijního snažení církve. Druhá kapitola se věnuje světové Církvi adventistů sedmého dne, jejímu organizačnímu rozvoji a celosvětovému dopadu jejích misijních aktivit. Poslední kapitola pak zprostředkovává čtenářům přehled o vývoji adventismu v ryze českém prostředí. Dotýká se také právního postavení církve, její hierarchické struktury a současných aktivit, které česká odnož církve adventistů na našem území vyvíjí.

Myšlenky a fakta pro tuto práci byly čerpány jednak z odborné literatury a literatury encyklopedického charakteru, jednak z církevních monografických a periodických publikací vydaných pro potřeby veřejnosti i členů církve.

Terminologie v této práci je užívána v souladu se zákonem č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností, který výrazu „církev“ používá obecně pro označení křesťanských společenství.⁴ Práce rovněž respektuje označení, pro které se církev sama rozhodla.

⁴ Srov. TRETERA, J.R. *Stát a církve v České republice*. Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002, s. 69 - 70.

1 Adventní hnutí a hnutí sobotních adventistů

Charakteristickým znakem protestantských směrů 19. století, které se též souhrnně označují jako společenství posledních dnů, je vedle očekávání blízkého konce světa (právě v průběhu 19. století) a následné Kristovy tisícileté vlády (milénia) také společné vědomí nutné obnovy křesťanské církve před druhým Kristovým příchodem na zem. Podobu této obnovy přitom adventismus nachází na rozdíl od ostatních společenství posledních dnů v biblickém Zjevení, zvláště pak ve Starém zákoně.⁵ Tato společná touha po obnově přitom vychází z přesvědčení „o velkém odpadnutí“ církve, k němuž mělo dojít zásluhou císaře Konstantina, který roku 313 ediktem milánským církev sice osvobodil od pronásledování, ale zároveň jí uvolnil cestu k výkonu moci.⁶

Přestože téma intenzivního očekávání adventu (z lat. *adventus* – příchod), tj. druhého příchodu Krista, bylo v historii křesťanství oživeno mnohokrát, 19. století bylo v tomto ohledu jakýmsi vrcholem. Do rodiny církví intenzivně očekávajících druhý Kristův příchod se tak kromě Církve Ježíše Krista Svatých posledních dnů (církve mormonů) a Novoapoštolské církve řadí i adventní hnutí Williama Millera, které utvořilo prazáklad dvou dodnes světově významných společenství: adventistů a svědků Jehovových. Svým posláním, utvořit před druhým Kristovým příchodem pravou, očištěnou a svatou církev, se však výše jmenovaná společenství dostala do konfliktu s ostatními protestantskými církvemi, i když v případě adventistické církve byla tato opozice do značné míry již překonána.⁷

Přesto nadále platí, že pokládání E.G. Whiteové za novodobou prorokyni, jejíž spisy dodnes tvoří základní pramen adventistické věrouky, je jedním z hlavních rysů, kterými se adventisté odlišují od ostatních protestantských církví.

⁵ Srov. VOJTÍŠEK, Z. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004, s. 64.

⁶ Srov. *Adventisté sedmého dne věří--: výklad 27 základních věroučných článků*. Praha: Advent-Orion, 1999, s. 196 - 198.

⁷ Srov. VOJTÍŠEK, Z. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004, s. 87.

Podobně sabatismus, tedy svěcení soboty namísto tradiční křesťanské neděle, zůstává specifickým znakem adventistů.⁸

Postoje i praktický přístup adventistů v oblasti zdravotní reformy nebyly v 19. století ničím výjimečným. Naopak, splynuly s populárním reformním hnutím za zdravotní reformu, které se zaměřovalo na odstraňování nesprávných životních návyků a neinformovanosti Američanů v otázkách správného způsobu života a péče o vlastní tělo.⁹ Autoritou se v tomto ohledu stal rovněž Starý zákon se svými dietními předpisy. Pro adventismus charakteristická úcta k lidskému tělu jako chrámu Ducha svatého se promítla nejen do aktivit podporujících zdravý životní styl,¹⁰ ale i do budování institucí zdravotní, sociální a charitativní péče a vzdělávacích institucí.

Vědomí blížícího se konce dějin (v současnosti bez konkrétního časového určení) a přicházejícího soudu vede členy církve zejména k intenzivní misijní činnosti. Oblíbené adventistické misijní heslo: „Ze všech zemí do celého světa“¹¹ se zakládá na přesvědčení, že Bůh svěřil této církvi úkol seznámit svět s dosud opomíjenými pravdami.¹² O misionářském charakteru církve svědčí mimo jiné řada prostředků, kterými církev šíří svůj vliv a současně tak naplňuje své poslání, například skrze kulturní, vzdělávací, pečovatelskou a vydavatelskou činnost.

1.1 Postava Williama Millera a misionář Joshua V. Himes

Počátky severoamerického adventního nebo také milleritského hnutí, z kterého později vzešla Církev adventistů sedmého dne, jsou spojeny s životem a učením Williama Millera (1782-1849), severoamerického farmáře a příslušníka baptistické církve. Tento bývalý stoupenec deismu se v době tzv. druhého velkého

⁸ Srov. *Církevní řád adventistů sedmého dne*. 16. vyd. Praha: Česko-Slovenská unie Církve adventistů s.d., 2002, s. 12 - 13.

⁹ Srov. KNIGHT, G.R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 61 - 62.

¹⁰ Srov. *Církevní řád adventistů sedmého dne*. 16. vyd. Praha: Česko-Slovenská unie Církve adventistů s.d., 2002, s. 13 - 14.

¹¹ KNIGHT, G.R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 121.

¹² Srov. *Adventisté sedmého dne věří--: výklad 27 základních věroučných článků*. Praha: Advent-Orion, 1999, s. 207 - 212.

probuzení stejně jako mnoho dalších navrátil zpět do lůna křesťanství. Posilován touhou najít pravý smysl života, se Miller intenzivně zabýval studiem Písma, na jehož základě dospěl k zjištění, „že přibližně ode dneška za dvacet pět let (tj. roku 1843) nastane konec všech nynějších věcí a přijde Kristus“.¹³ Miller přitom vycházel z výkladu prorockého textu obsaženém v knize Daniel, kde se píše: „Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti“ (Da 8,14), přičemž „svatyni interpretoval jako zemi a její ospravedlnění jako očištění země ohněm v posledním dni“¹⁴ před druhým Kristovým příchodem. Ačkoli Miller zpočátku váhal se svým závěrem veřejně vystoupit, na konci třicátých let 19. století si jeho učení o druhém Kristově příchodu našlo několik dalších sympatizantů.

Mezi nejvýznamnější následovníky Williama Millera patřil Joshua V. Himes, který k milleritům konvertoval po osobním setkání s Millerem v roce 1839. Himesova postava je dodnes spojována především s programem celosvětové misie. Pod jeho energickým vedením se totiž podařilo v krátké době rozšířit učení o brzkém druhém Kristově příchodu nejen do celé oblasti Severní Ameriky, ale i za hranice kontinentu.

Hlavní pilíř jeho misijní práce přitom tvořila publikační činnost. Vedle periodik, jako jsou *Signs of the Times* (Znamení doby) a *Midnight Cry* (Půlnoční volání), vydávaných od roku 1839 a 1842, zásoboval věřící množstvím brožur, různých letáků, knih a náboženských traktátů. Významnou roli Himes sehrál také v roce 1840, a to když organizačně podpořil v pořadí první zasedání *General Conference of Christians Expecting the Advent* (Generální konference křesťanů očekávajících advent), které se konalo v městě Bostonu. Rovněž tzv. adventistická stanová shromáždění, kterých se mezi lety 1842 až 1844 zúčastnilo přes půl milionu lidí, vděčí za svou existenci právě Himesovi.

¹³ KNIGHT, G.R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 16.

¹⁴ Tamtéž, s. 16.

1.2 Odchod z Babylonu a nenaplněná očekávání milleritů

Učení o brzkém Kristově příchodu a překvapivý rozmach milleritského hnutí začaly brzy vzbuzovat v řadách ostatních protestantských církví silnou nelibost. Nepřátelská atmosféra, které museli nyní čelit, přinutila mnoho milleritů doslova k útěku z jejich původních církví. Na tento neblahý vývoj reagoval v roce 1843 milleritský kazatel Charles Fitch, který jako první na základě vlastní interpretace slov ze Zj 18,1-5 přišel s požadavkem vytvořit vlastní církev, na ostatních protestantských církvích nezávislou. Pozdější uskutečnění tohoto plánu, který Fitch na základě Písma přirovnal k „vyjití z Babylonu“,¹⁵ se tak stalo dalším významným mezníkem pro vývoj budoucí Církve adventistů sedmého dne.

S blížícím se dnem druhého Kristova příchodu, který Miller stanovil na dobu mezi 21. březnem 1843 a 21. březnem 1844, sílilo také nadšení a radost milleritů. Také Ellen Whiteová se v jednom ze svých spisů svěčila: „Byl to nejšťastnější rok mého života.“¹⁶ V euforii se mnozí millerité vzdávali majetku a opouštěli svá zaměstnání a domovy, aby mohli mezi ostatními šířit naléhavé poselství. Nadšení však záhy vystřídalo zklamání, a tak novou naději millerité vložili do dne 22. října 1844. Jak se ale ukázalo - opět marně.

Po sérii těchto zklamání někteří věřící konvertovali zpět ke svým domovským církvím, z některých se stali zarputilí ateisté a hrstka zbylých se na základě různých výkladů události 22. října 1844 rozpadla do řady dílčích proudů, z nichž se některé později zformovaly do dvou světově významných hnutí – adventistů a svědků Jehovových.¹⁷ Miller i Himes se nadále drželi původního výkladu slov o očištění svatyně. Stále tedy očekávali Kristův brzký příchod, i když se vzdali naděje na jeho přesné určení. Naopak společenství shromážděné kolem charismatické Ellen Whiteové na základě nové interpretace slov z Da 8,14 zůstávalo přesvědčeno o významu dne 22. října 1844.

¹⁵ KNIGHT, G.R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 20.

¹⁶ KNIGHT, G.R. *Setkání s Ellen Whiteovou*. Praha: Advent-Orion, 2001, s. 16.

¹⁷ VOJTÍŠEK, Z. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004, s. 65.

1.3 Věrouka sobotních adventistů a prorocká služba Ellen Whiteové

Pokračující studium Bible a v minulosti provozovaný hebrejský systém chrámové služby přispěly k novému chápání slov z Da 8,14. Svatyně již nebyla interpretována jako země, ale jako nebeská svatyně, ve které Kristus skrze svou službu naplňuje Boží plán spásy.

Podobně jako služba židovských kněží probíhala ve dvou fázích, probíhá podle nového výkladu také ve dvou fázích Kristova prostřednická služba v nebeské svatyni. První fáze této usmiřující služby byla zahájena při Kristově nanebevstoupení v prvním oddělení svatyně, druhá pak začala 22. října 1844, tedy v den, kdy Kristus přešel z prvního oddělení nebeské svatyně do její druhé části. Je to dílo vyšetřujícího soudu, který je součástí závěrečného odstraňování veškerého hříchu dokonalou obětí Ježíšovy krve. Tento soud odhaluje nebeským bytostem, kdo z mrtvých zesnul v Kristu a kdo z živých zůstává v Kristu, a prohlašuje, že lidé, kteří zůstali Bohu věrni, obdrží království. Dověření Kristovy služby v nebeské svatyni bude pro lidi před druhým adventem znamenat ukončení doby milosti. Při Kristově návratu pak spravedliví mrtví budou vzkříšeni a spolu se spravedlivými živými budou oslaveni a vzati do nebe, avšak nespravedliví zemřou.¹⁸ Toto nové chápání slov z Da 8,14 a víra v brzký Kristův příchod, kterou přejali od milleritů, se staly základními věroučnými body, kolem kterých se postupně sjednotilo společenství sobotních adventistů.

Hodnověrnost nového učení potvrzovala svými vizemi i Ellen Whiteová (1827-1915), rozená Harmonová, jedna z nejdůležitějších postav novodobého adventismu. Vzpomíná: „Když jsme se modlili, sestoupila na mne Boží moc tak, jak jsem to nikdy předtím nepocítila.“¹⁹ Ve vidění se pokoušela spatřit adventní lid, ale nemohla jej nalézt. Poslechne tedy radu hlasu: „Zvedla jsem hlavu a spatřila rovnou, ale úzkou cestu... Po této cestě putovali adventní věřící do města... na vzdálenějším konci cesty. Za sebou měli jasné světlo, které zářilo na

¹⁸ Srov. *Církevní řád adventistů sedmého dne*. 16. vyd. Praha: Česko-Slovenská unie Církve adventistů s.d., 2002, s. 14 - 15.

¹⁹ KNIGHT, G.R. *Setkání s Ellen Whiteovou*. Praha: Advent-Orion, 2001, s. 17.

začátku cesty a o němž mi anděl řekl, že to bylo půlnoční volání.²⁰ S vědomím toho, že se prorocství z Da 8,14 skutečně naplnilo 22. října 1844, Whiteová pokračuje: „Toto světlo ozařovalo celou cestu i jejich kroky, aby neklopýtli. Pokud se dívali na Ježíše, který byl přímo před nimi a vedl je do města, byli v bezpečí... Jiní rychle zavrhli světlo, které za nimi zářilo, a tvrdili, že to nebyl Bůh, kdo je až doposud vedl. Světlo za nimi pohaslo... Spadli z této cesty dolů do temného a bezbožného světa.“²¹

Podobným způsobem byla potvrzena také praxe svěcení soboty vycházející z výkladu Desatera (Gn 2,1-3), která se rovněž stala součástí teologie sobotních adventistů. Zachovávání soboty praktikovalo po vzoru baptistů sedmého dne několik milleritů již v době před velkým zklamáním v roce 1844, svého značného rozšíření se však sobotní teologie dočkala teprve zásluhou Josepha Batese (1792- 1872), jednoho ze tří zakladatelů hnutí sobotních adventistů. James (1821- 1881) a Ellen Whiteovi sice nebyli zpočátku novému učení nakloněni, později však Ellen Whiteová ve svých rukopisech píše: „Uvěřila jsem pravdě o sobotě dříve, než jsem spatřila cokoli v ohledně soboty ve vidění. Až za několik měsíců poté, co jsem začala zachovávat sobotu, mi byla ukázána její důležitost a její místo v poselství tří andělů.“²²

Další naukou, kterou se sobotní adventisté zřetelně odlišili od ostatních milleritů a protestantských křesťanů vůbec, byla nauka o podmíněné nesmrtnosti. Jako první s touto myšlenkou přišel George Storrs, bývalý metodistický kazatel, podle kterého je nesmrtnost každého člověka podmíněna osobním následováním Ježíše Krista.²³

²⁰ KNIGHT, G.R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 32.

²¹ Tamtéž, s. 32.

²² KNIGHT, G.R. *Setkání s Ellen Whiteovou*. Praha: Advent-Orion, 2001, s. 22.

²³ Srov. *Adventisté sedmého dne věří--: výklad 27 základních věroučných článků*. Praha: Advent-Orion, 1999, s. 412 - 413.

1.4 Biblické základy misijní činnosti sobotních adventistů

Do roku 1848 se zakladatelům sobotních adventistů podařilo dosáhnout konsenzu v otázce věrouky. Nyní nastal čas naplnit své misijní poslání, na které poukazovalo trojandělské poselství ze Zj 14.

Podle nauky sobotních adventistů, kterou James White zveřejnil v dubnovém čísle časopisu *Present Truth* (Přítomná pravda) v roce 1850, je nutno poselství prvního anděla (Zj 14,6.7) chápat jako milleritské hlásání druhého adventu „každé rase, kmeni, jazyku i národu“ (Zj 14,6). Poselství druhého anděla (Zj 14,8) jako pokyn vyzývající církev ostatku k vydělení se od ostatních církví (Zj 18,4) a poselství třetího anděla (Zj 14,9-12) jako poslední poselství o ospravedlnění z víry, „po němž bude následovat velká žeh duší při druhém Kristově příchodu“.²⁴

Navzdory novému požadavku celosvětové evangelizace však sobotní adventisté i nadále misijně působili pouze v obci rozptýlených milleritů dosud pochybujících o významu dne 22. října 1844. Pro tuto práci zpravidla využívali vedle konání tzv. sobotních konferencí již osvědčenou publikační činnost. Z nejnámějších publikací tehdejší doby lze jmenovat například časopis *Present Thruth* (Přítomná pravda), jehož první číslo vyšlo v červenci 1849 a časopis *Advent Review* (Adventní přehled). Po jejich spojení v roce 1850 vznikl časopis se zkráceným názvem *Review and Herald* (Přehled a hlasatel), který pod titulem *Adventist Review* (Adventistický přehled) vychází dodnes. Od roku 1852 taktéž pravidelně vycházel pro potřeby mladších čtenářů měsíčník *Youth's Instructor* (Učitel mládeže), jehož současný pokračovatel nese název *Insight* (Vhled).²⁵

Úspěšnost misijní strategie dokládají zaznamenaná čísla. Zatímco v roce 1850 tvořilo obec sobotních věřících zhruba 200 členů, v roce 1852 přesáhl jejich počet hranici dvou tisíc.²⁶ Tento masivní nárůst počtu nových členů s sebou ale přinesl i řadu problémů a nově otevřel otázku potřeby církevní organizace.

²⁴ KNIGHT, G.R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 40.

²⁵ Tamtéž, s. 49 - 50.

²⁶ Tamtéž, s. 51.

2 Církev adventistů sedmého dne

2.1 Vznik Církve adventistů sedmého dne

Jedním z problémů, se kterými se hnutí sobotních adventistů muselo začátkem 50. let 19. století vyrovnat, byla dosavadní absence postupů a opatření pro vysvěcování nových kazatelů. Jako nedořešená se ukazovala rovněž problematika legitimace jednotlivých kazatelů, neboť se rozptýlené obce často ocitaly pod vlivem „falešných proroků“. Také systém získávání, rozdělování a využívání finančních prostředků bylo nutno optimalizovat.

Ve snaze zachránit nově rodící se církev před rozpadem promlouvala Ellen Whiteová v článku s názvem „Gospel Order“ (Řád evangelia) ke svým souvěrcům: „Pán ukázal, že se příliš obáváme řádu evangelia a zanedbáváme ho. Je třeba se vyhybat formálnosti, ale přitom by neměl být zanedbáván řád. V nebesích panuje řád... A teď v těchto posledních dnech, kdy Bůh přivádí své děti k jednotě víry, vzniká potřeba řádu více než kdykoli předtím.“²⁷ Podobně na vzniklou situaci reagoval James White, který v sérii kritických článků uveřejněných během roku 1853 v časopise *Review and Herald* (Přehled a hlasatel) varoval, že právě ona úzkostlivá snaha nevytvořit po vzoru ostatních organizovaných církví další Babylon, je tou nejspolehlivější cestou, jak stavu dokonalého Babylonu - zmatku - dosáhnout.²⁸

Muselo ale uběhnout téměř deset let, než se podařilo dosáhnout shody v otázce potřeby církevní organizace. Jako zvláště významné se v tomto ohledu nakonec ukázalo období let 1860-1863. Během generální konference sobotních adventistů, která se konala na podzim roku 1860, došlo na základě společného usnesení ke změně dosavadního názvu, s cílem viditelněji vyjádřit víru nové církve. Od tohoto okamžiku hnutí vystupovalo pod novým názvem, Církev adventistů sedmého dne. V dalších dvou letech byla postupně zakládána

²⁷ KNIGHT, G.R. *Setkání s Ellen Whiteovou*. Praha: Advent-Orion, 2001, s. 37.

²⁸ Srov. KNIGHT, G.R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 52.

první církevní sdružení, a to ve státech Michigan, Jižní Iowa, Severní Iowa, Vermont, Illinois, Wisconsin, Minnesota a New York. Navíc roku 1863 byl na setkání zástupců v městě Battle Creeku založen zastřešující církevní orgán těchto adventistických sdružení, Generální konference Církve adventistů sedmého dne.²⁹ Tento rok se v literatuře také obvykle uvádí jako rok založení Církve adventistů sedmého dne.³⁰ V době svého oficiálního založení se k nové církvi hlásilo kolem 3.500 členů.³¹

2.2 Obrat v misijním smýšlení

Misijní činnost milleritů byla silně ovlivňována tzv. teorií zavřených dveří, kterou na přelomu 30. a 40. let 19. století poprvé vyslovil William Miller. Jako východisko pro svou teorii Miller tehdy použil specifickou interpretaci podobenství o deseti družičkách z Mt 25, v jejímž rámci slova o příchodu ženicha, o zavřených dveřích a o lidech zůstávajících venku vykládal jako konec Kristovy prostřednické služby a doby hlásání evangelia těm, kteří dosud nepřijali učení o blízkém Kristově příchodu.³² Stejně přesvědčení o již dokončeném misijním díle ovlivňovalo v prvních letech existence také misijní činnost sobotních adventistů, zaměřenou výhradně na okruh rozptýlených milleritů.

Teprve příliv nových věřících z řad nemilleritů na počátku 50. let 19. století přiměl sobotní adventisty k revizi dosavadního misijního postoje. James White k tomu v únorovém čísle časopisu *Review and Herald* (Přehled a Hlasatel) z roku 1852 uvádí: „Učíme, že dveře jsou otevřené, a vyzýváme ty, kdo mají uši, aby slyšeli, přistoupili k nim a získali spasení skrze Ježíše Krista.“³³ Sobotní adventisté tak pomalu začali chápat, že se zahájením druhé fáze Kristovy služby v nebeské svatyni souvisí i počátek hlásání poselství o sobotě a poselství třetího anděla.

²⁹ *Seventh-day Adventist Church* [online]. Silver Spring: General Conference of Seventh-day Adventists, © 2008 [cit. 18. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.adventist.org>>.

³⁰ VOJTÍŠEK, Z. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004, s. 93.

³¹ KNIGHT, G.R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 55.

³² Tamtéž, s. 41.

³³ Tamtéž, s. 56.

Zpočátku váhavý přístup ke světové misii však poskytl sobotním adventistům dostatečný čas k vybudování silné severoamerické členské základny, která byla následně schopna podporovat další zahraniční misie církve. Vzorem pro rozvoj adventistického misijního díla vůbec se stala v roce 1868 činnost dvou adventistických misionářů působících v San Franciscu v Kalifornii.³⁴ Vytvoření členské základny, založení vydavatelské, zdravotnické a vzdělávací instituce, to je charakteristické a dosud obecně platné schéma misijního postupu Církve adventistů sedmého dne.

2.3 Počátky a vývoj celosvětové misie adventistů

Prvním hlasatelem poselství adventistů v Evropě byl bývalý římskokatolický kněz polského původu Michael Belina Czechowski, který od roku 1864 působil hlavně na území Švýcarska, Itálie, Maďarska a Rumunska. Přestože se jednalo o neoficiálního misionáře církve, církev na jeho evropské misijní úspěchy navázala a do konce osmdesátých let 19. století prostřednictvím následujících kroků pevně zakotvila nejen v Evropě ale také v Austrálii a jižní Africe.

V roce 1869 Generální konference založila misijní společnost, jejímž posláním bylo podle přijatých stanov „šířit pravdy poselství třetího anděla v zahraničí i v naší vlasti, a to prostřednictvím misionářů, časopisů, knih a traktátů“.³⁵ Od roku 1874 začal vycházet časopis s názvem True Missionary (Pravý misionář) a ve stejný rok byl do Evropy vyslán první oficiální zahraniční misionář církve John Nevins Andrews. V roce 1885 vzniklo European Council (Evropské shromáždění), jako nejvyšší správní orgán pro evropskou oblast. Budovala se také rozsáhlá síť evropských vzdělávacích center a publikační činnost se rozšířila o vydávání cizojazyčné literatury. Rychlejšímu rozvoji a efektivnější organizaci světové misie napomohlo také v roce 1889 založení Seventh-day Adventist Foreign Mission Board (Výboru adventistů sedmého dne

³⁴ Srov. KNIGHT, G.R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 70.

³⁵ Tamtéž, s. 71.

pro zahraniční misii), jehož posláním bylo řídit misijní práci církve v zahraničí. Agendu tohoto Výboru převzal v roce 1903 úřad tajemníka Generální konference. Ve stejném roce, kdy byl Výbor založen, začal také vycházet časopis *Home Missionary* (Domácí misionář) propagující misijní aktivity církve.

Přibližně v době, kdy se z adventismu stával celosvětově známý pojem, se také pozvolna měnilo spektrum jeho adresátů. Zatímco se církve dosud misijně angažovala výhradně v protestantských kruzích, nyní svou pozornost obracela směrem k nekřesťanským a katolickým územím a vlivem rostoucí urbanizace na počátku 20. století také na prostředí evropských a amerických velkoměst.

Navzdory následujícím letům poznamenaným hospodářskou krizí, dvěma světovými válkami a od 50. let také válkou studenou, církve nadále posilovala svůj misijní program a pomalu se stávala světovým náboženským společenstvím. Význam si i nadále udržovala práce adventistických knižních evangelizátorů. Účinným misijním nástrojem 20. století se stalo od 30. let celosvětové rozhlasové a od 50. let i televizní vysílání. Za zmínku stojí také používání misionářských lodí a později i letecké dopravy k poskytování základní lékařské péče v těžko dostupných oblastech.

Misijní činnost adventistů byla vždy doprovázena zakládáním četných zdravotnických, vzdělávacích a vydavatelských institucí. Ke konci roku 1998 tak církve po celém světě provozovala celkem 159 nemocnic a sanatorií, 118 domovů pro seniory a dětských domovů, 306 klinik a jiných lékařských zařízení. Kromě toho církve spravovala 89 vysokých škol a univerzit, 963 škol středních a 4.364 škol základních. Pro knižní evangelizaci využívala služeb 56 nakladatelství.³⁶

Zřízení *Department of World Mission* (Oddělení pro světovou misii) a *Seventh-day Adventist Institute of World Mission* (Institutu Církve adventistů sedmého dne pro světovou misii) při Andrewsově univerzitě³⁷ v roce 1966 rovněž přispělo k rozvoji celosvětové misie. Hlavní specializací těchto vzdělávacích institucí, které jsou součástí zdejšího Teologického semináře, je kromě výuky

³⁶ KNIGHT, G.R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 122.

³⁷ *Andrews University* [online]. Berrien Springs (Michigan): Andrews University, © 2008 [cit. 18. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.andrews.edu>>.

misijně zaměřených předmětů také příprava budoucích interdivizních pracovníků pro službu v různých kulturních prostředích.

V roce 1990 církve představila světu projekt s názvem Globální misie. Odvážný cíl, oslovit do roku 2000 zhruba 1.800 etnických skupin z různých koutů světa představujících zhruba 2 miliardy lidí, se podařilo splnit s polovičním úspěchem.³⁸ Součástí adventistické misie nadále zůstávají také četné projekty církve. Vedle řady zdravotních projektů k těm nejznámějším patří celosvětový projekt ADRA - Adventist Development and Relief Agency³⁹ (Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj). Díky technologickému pokroku začala církev od druhé poloviny 90. let 20. století vedle provozu Adventist World Radio⁴⁰ (Adventistického světového rádia) využívat k šíření svého poselství také počítačové a satelitní technologie. V tomto směru se do povědomí veřejnosti zapsal evangelizační projekt Net '98.⁴¹

Skrze tyto nové strategie a prostředky mohou úspěchy adventistické misie pokračovat i v novém tisíciletí. Na přelomu 21. století měla církev více než 10 milionů členů a odhaduje se s ohledem na současné tempo růstu, že se jejich počet do roku 2010 přiblíží hranici 20 milionů. I nadále tak platí, že je církev v celosvětovém měřítku jedním z nejrychleji rostoucích křesťanských společenství.⁴² V následující tabulce je uvedeno několik statistických údajů platných k 1. lednu 2002, z kterých vyplývá, že počátek 21. století je poznamenán rychlým růstem několika církevních divizí v méně rozvinutých částech světa a zároveň ztrátou dominantního postavení divizí Severní Ameriky a Evropy.⁴³

³⁸ Srov. KNIGHT, G.R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 124 - 125.

³⁹ *ADRA: Adventist Development and Relief Agency* [online]. Silver Spring: ADRA International, © 2008 [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.adra.org>>.

⁴⁰ *Adventist World Radio* [online]. Silver Spring: Adventist World Radio, © 2008 [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://awr.org>>.

⁴¹ VOJTÍŠEK, Z. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004, s. 95.

⁴² KNIGHT, G.R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 123.

⁴³ Tamtéž, s. 121.

Počet členů ve vybraných divizích a celkový počet členů církve k 1. lednu 2002	
Evro-Africká divize	558.991
Severoamerická divize	955.076
Jihoamerická divize	1.922.373
Středoamerická divize	2.164.570
Východoafrická divize	2.194.111
Celkový počet členů církve	12.320.834

2.4 Reforma církevní organizace

Masový příliv nových věřících paradoxně začal s příchodem 20. století ohrožovat existenci samotné církve. Zatímco v roce 1863 tvořilo členskou základnu církve zhruba 3.500 členů, v roce 1901 jejich počet přesáhl hranici 78.000. Po celém světě církev spravovala kolem 2.000 místních sborů seskupených do stovky sdružení.⁴⁴ Bylo tedy zapotřebí jednak decentralizovat moc v církvi, která byla od roku 1863 stále soustředěna v rukou předsedy Generální konference, jednak omezit přílišnou nezávislost vzdělávacích, vydavatelských a zdravotnických institucí církve, která vedla k nekoordinovanosti jejich práce a k nedostatečné finanční kontrole ze strany Generální konference.

Potřeby reorganizace stávající struktury církve tak, aby lépe vyhovovala novým podmínkám a církev mohla dál efektivně plnit své misijní poslání ve světě, si byla vědoma i Ellen Whiteová. Proto na zasedání Generální konference v roce 1901 přiměla vedoucí představitele církve k učinění zcela konkrétních kroků. Ve své úvodní řeči, kterou zahájila slovy „o Boží výzvě ke změně“, ⁴⁵ Ellen Whiteová povzbuzovala přítomné delegáty k „položení nového základu, který se bude lišit od základu, jenž byl položen v minulosti“.⁴⁶

⁴⁴ KNIGHT, G.R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 92.

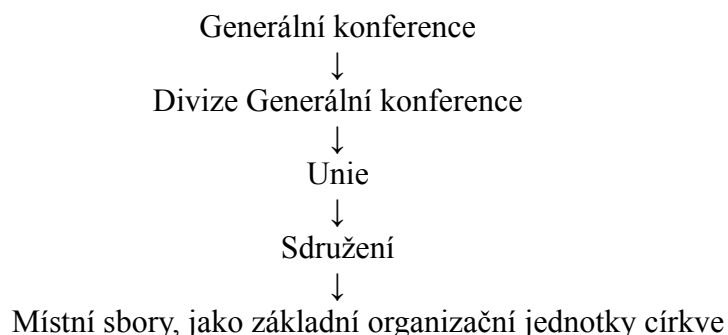
⁴⁵ KNIGHT, G.R. *Setkání s Ellen Whiteovou*. Praha: Advent-Orion, 2001, s. 55.

⁴⁶ Tamtéž, s. 55.

Zamýšlená organizační reforma v praxi nakonec vedla k vytvoření unií, nových správních složek, které byly pověřeny dohledem nad činností jim podřízených sdružení. Novinkou byl rovněž zavedený systém oddělení, která s ohledem na svou pozici v organizační hierarchii církve byla odpovědna za určitou oblast činnosti, například za vzdělávací či vydavatelskou činnost. Navzdory odporu některých členů bylo navíc na výročním zasedání Generální konference v roce 1903 odsouhlaseno, že všechny stávající církevní instituce přejdou do přímého vlastnictví nejvyššího správního orgánu církve, tedy do rukou Generální konference.

Téma církevní organizace se stalo znovu aktuální ještě jednou, a to v letech 1913-1918, kdy dosavadní církevní strukturu rozšířila čtvrtá organizační úroveň nově tvořená divizemi Generální konference. V současné době Generální konference spravuje dvanáct světových divizí.⁴⁷

Schématické znázornění současné struktury církve

⁴⁷ KNIGHT, G.R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 121.

3 Adventismus v českých zemích

3.1 Od doby Rakouska-Uherska do vzniku československého státu

Církev adventistů sedmého dne se na přelomu 19. a 20. století stala jedním z nejrychleji rostoucích křesťanských společenství na světě.⁴⁸ K tomuto prvenství přispělo také strategické rozšiřování členských základů na „dobytych“ územích Anglie, Austrálie a Německa, jejichž přeměna v silná misijní centra, schopná samostatně šířit adventistickou víru i do dalších zemí, se stala jednou z priorit světové adventistické misie. Pro český adventismus měla v tomto ohledu na počátku 20. století zásadní význam činnost dvou německých adventistických center: drážďanského a hamburského, vedeného Ludwigem Conradem (který na zasedání Generální konference v roce 1893 prosadil vydávání adventistické literatury v českém jazyce).⁴⁹

Prvním českým adventistou se stal Antonín Šimon, bývalý příslušník baptistické církve a od roku 1892 člen sboru Církve adventistů sedmého dne v Hamburku. Po svém návratu do vlasti se Šimon nejprve misijně angažoval v severočeské Roudnici nad Labem, zde se mu však příliš nedařilo, a tak se uchýlil do Prahy, kde za pomoci německých adventistů a čechoamerického kazatele J.P. Lorence založil dne 30. listopadu 1902 první adventistický sbor. Druhé adventistické centrum u nás vzniklo o rok později v dnešním polském městě Bielsko-Biala zásluhou Julia Petera. Peter ihned po svém návratu z Drážďan shromáždil skupinu věřících a úspěšně šířil adventní víru po celém Slezsku a severní Moravě. Jeho snažení vedlo v roce 1914 k ustavení Moravskoslezského sdružení. Naproti tomu skomírající pražský sbor v roce 1916 musel ohlásit své rozpuštění.

⁴⁸ KNIGHT, G.R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 123.

⁴⁹ Srov. PIŠKULA, J. Švec a mydlář: příběh českých adventistů za Rakouska-Uherska. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2006, č. 7, s. 11.

S rostoucím počtem věřících se zvyšoval i počet zakládaných sborů na našem území. Do roku 1912, kdy vzniklo samostatné české a moravskoslezské misijní pole (předchůdci dnešního Českého a Moravskoslezského sdružení), vzniklo v Čechách několik dalších sborů například v Luži u Pardubic, Liberci, Jablonci nad Nisou, Ústí nad Labem, Teplicích a České Lípě.⁵⁰ Tyto sbory od roku 1907 vystupovaly na základě spolkového zákona pod společným názvem Spolek křesťanských mužů a žen.⁵¹ Moravské a slovenské sbory vznikaly převážně až ve druhém desetiletí 20. století.

Život českých adventistů v době Rakouska-Uherska nebyl státními orgány nikterak výrazně omezován, neboť tehdejší zákony platné až do roku 1949 poskytovaly dostatečnou náboženskou svobodu i církvím dosud monarchií neuznaným.⁵² Výjimkou byla pouze kolportérská a vydavatelská činnost, kterou adventisté provozovali bez státního povolení a která se stala příčinou různých konfliktů se státní mocí.⁵³

Přestože byla Církev adventistů sedmého dne v českých zemích církví nepovolenou, její zastřešující spolek existoval až do začátku první světové války. Následné pokusy církve o dosažení státního uznání byly zmařeny válečnými událostmi. První světová válka hluboce zasáhla do života celého společenství. Nejenže byl Spolek křesťanských mužů a žen zrušen, ale válečný konflikt si vyžádal také mnoho životů z řad adventistických věřících i kazatelů. Válečné útrapy ale nedokázaly zlomit lidského ducha. Naopak ještě více podnítily zájem lidí o druhý Kristův příchod.

⁵⁰ NEKVINDA, L. *Tradiční náboženství u nás*. V Hradci Králové: Gaudeamus, 1999, s. 89.

⁵¹ PIŠKULA, J. Švec a mydlář: příběh českých adventistů za Rakouska-Uherska. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2006, č. 7, s. 11.

⁵² Srov. TRETERA, J.R. *Stát a církev v České republice*. Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002, s. 37.

⁵³ Srov. PIŠKULA, J. Švec a mydlář: příběh českých adventistů za Rakouska-Uherska. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2006, č. 7, s. 11.

3.2 Za časů první republiky

V době vzniku samostatného československého státu tvořilo obec adventistů zhruba tisíc věřících.⁵⁴ Tuto pozitivní skutečnost narušoval pouze fakt, že dosud neexistovala instituce, která by zastřešovala Církev adventistů sedmého dne jako celek. Mnoho místních sborů tak bylo nuceno zakládat vlastní privátní spolky, kterými zastřešovaly svou činnost. Znamé jsou například Misionářská společnost řádu sester sedmého dne či Společnost většího světla.⁵⁵ Teprve v roce 1919 se církvi podařilo založit státem registrovaný spolek s celorepublikovou působností nesoucí název Misijní společnost adventistů sedmého dne, který byl později přejmenován na Československou jednotu adventistů sedmého dne se sídlem v Opavě a od roku 1922 v Brně.⁵⁶ V roce 1928 byl také úředně schválen již delší dobu fungující Spolek pro péči o zdraví, který se do povědomí tehdejší veřejnosti kladně zapsal hlavně díky spolupráci s Abstinenčním svazem a Červeným křížem.

Vnímání církve jako konfliktní náboženské společnosti podporoval vznik různých odštěpeneckých skupin, kterých se v krátké historii českého adventismu vytvořilo hned několik. Mezi ty nejznámější, které k nám v první polovině 20. století pronikly ze sousedního Německa, patřily tzv. Reformovaní adventisté a tzv. Třetináři. Svým zásadně negativním postojem k vojenské službě ve zbrani reformovaní komplikovali vztah většinové církve se státní mocí. Memorandum vedení církve z roku 1925 dosvědčuje: „Chtěli bychom připomenouti, že za války se od nás oddělila výstřední skupina, která proti nám velice pracuje a zvláště v otázce vojenské jest velice radikální. Tito měli velký vliv na mnohé naše členy a činíme, co můžeme, abychom působili proti tomuto vlivu.“⁵⁷ Početně tuto skupinu tvořilo několik desítek členů působících hlavně na Ostravsku. Od 30. let se vliv skupiny postupně umenšoval a během perzekucí v 50. letech česká odnož

⁵⁴ PIŠKULA, J. Církev adventistů v první republice. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2006, č. 8, s. 33.

⁵⁵ Tamtéž, s. 33.

⁵⁶ Srov. VOJTÍŠEK, Z. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004, s. 94 - 95.

⁵⁷ PIŠKULA, J. Odštěpenecké skupinky v českém, moravském a slezském adventizmu: sociologický pohled. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2008, č. 3, s. 13 - 14.

Reformovaných adventistů zcela zanikla. Druhou zmíněnou skupinou byli tzv. Třetináři, přísný (třetí) směr v adventismu, pro který bylo charakteristické trvání na doslovném někdy až sporném výkladu biblických příkazů. Tento spolek působil hlavně na území dnešního Slezska a počet členů v době jeho největšího rozmachu dosahoval jedné stovky. Osudným se mu však stal stejně jako v prvním případě nástup komunistického režimu v 50. letech. Tento negativní obraz se církvi z části podařilo napravit zejména rozsáhlou charitativní a sociální činností a na evropské úrovni dořešenou otázkou vojenské služby, která byla ponechána svědomí jednotlivých členů církve.⁵⁸

V roce 1919 se Československo stalo z rozhodnutí Generální konference samostatnou unií, kterou do roku 1938 tvořily (namísto původních misijních polí) čtyři sdružení: Severočeské, Středočeské, Moravskoslezské (existující již od roku 1914) a Slovenské.

Jedna z prvních vzdělávacích institucí, která se na našem území zabývala přípravou budoucích adventistických kazatelů, byla misijní škola v Loděnicích u Berouna fungující v letech 1925-1935. Také adventistický vydavatelský program byl posílen. Již v roce 1903 začal být vydáván český časopis Hlasatel pravdy. Vydatnou pomocí bylo také založení církevního nakladatelství v Opavě a později v Brně.

Obecně však byly misijní aktivity církve v době první republiky státními úřady omezovány. Známé jsou případy obstrukcí při udělování kolportážní licence pro Moravu a Slovensko či víz německým misionářům. Přesto do roku 1938 měla církev přes 3.800 členů, 40 kazatelů (mezi nimi i několik žen) a vlastnila 21 nemovitostí.⁵⁹

⁵⁸ Srov. KNIGHT, G.R. *Adventismus v proměnách času*. Praha: Advent-Orion, 2003, s. 64.

⁵⁹ PIŠKULA, J. Církev adventistů v první republice. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2006, č. 8, s. 33.

První zprávy o působení adventistů na území jižních Čech se vážou k rokům 1918-1924. Podle nich kromě kolportérské práce zde našly své uplatnění také veřejné biblické přednášky a kurzy. Prvý sbor v Českých Budějovicích se však podařilo ustavit až na přelomu roků 1924-1925, a to zásluhou kazatele Vincence Kroulíka. Původně 13 členný sbor se k sobotním bohoslužbám scházel nejprve v pronajatých prostorách kavárny „Beseda“ v ulici Na Sadech a „Korso“ na rohu dnešní Široké a Biskupské ulice, od roku 1928 také v soukromém domě pana Smutného. S rostoucím počtem členů však vznikla potřeba větších prostor. Od roku 1936 tak byly využívány školní budova v Jeronýmově ulici a budova městské radnice. Myšlenka na pořízení vlastní modlitebny byla uskutečněna teprve koupí domu v Zátkově ulici, dnešní ulici Fráni Šrámka, který je sídlem českobudějovického sboru dodnes. Do začátku druhé světové války se ustavily také další jihočeské sbory například v Českém Krumlově, Táboře, Jindřichově Hradci, Prachaticích a Vodňanech.⁶⁰

3.3 Od začátku druhé světové války až do roku 1948

V září 1938 se v důsledku mnichovské dohody odtrhlo od Československé jednoty adventistů sedmého dne Severočeské sdružení, které se pod novým názvem Sudetoněmecké sdružení připojilo k Východoněmecké unii. Podobně okleštěno bylo také Moravskoslezské sdružení poté, co velká část Slezska připadla nacistickému Německu a Polsku. Také Slovenské sdružení utrpělo ztrátou Podkarpatské Rusi. Počet členů nově uskupeného Českomoravského sdružení tak klesl z původních 4.000 na 1.500 členů.⁶¹

S počátkem okupace v roce 1939 bylo uzavřeno nejen brněnské církevní nakladatelství (opětovně ještě v roce 1941), ale také místní modlitebna, a tak se vedení Českomoravského sdružení muselo uchýlit do Prahy. Podobný osud postihl

⁶⁰ Srov. *Sbor Církve adventistů s.d. v Českých Budějovicích: historie* [online]. České Budějovice: Sbor Církve adventistů s.d. [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.casd.cz/cb/historie.html>>.

⁶¹ PIŠKULA, J. Církev poprvé v ohrožení: adventisté v době okupace. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2006, č. 9, s. 16.

v roce 1940 modlitebny na Těšínsku. Ve stejném roce byl natrvalo rozpuštěn slovenský adventistický spolek, jehož majetek byl zabaven. Naproti tomu protektorátní spolek Českomoravské jednoty adventistů sedmého dne, přestože byl v roce 1942 také zakázán, pokračoval ve své činnosti bez větších obtíží až do konce války.

Také okupace negativně zasáhla do života společenství i jednotlivých věřících. Kazatelé dokládali svůj čistý árijský původ, věřícím židovského původu byl do modliteben zakazován vstup a několik z nich muselo dokonce opustit církve a církevní instituce. Řada adventistů našla svou smrt za zdi koncentračních táborů. V následujícím období poznamenal uspořádání a chod církve poválečný odsun Němců, kterým tehdejší vláda plnila dohody vítězných mocností z Postupimi z roku 1945. V roce 1946 zaniklo Severočeské (za války Sudetoněmecké) sdružení a odsunuto bylo na 1.200 německy mluvících československých adventistů. Němečtí kazatelé byli z velké části drženi v zajetí, humanitární pomoc byla poskytována jen neněmeckému obyvatelstvu a například v Českých Budějovicích se Národní výbor pokusil uzavřít místní modlitebnu jen proto, že se bohoslužeb účastnili Němci.⁶²

Navzdory všem těmto událostem však byla poválečná doba hodnocena jako „zlatá doba adventismu“. Do června roku 1946 církve úspěšně obnovila administrativní strukturu a podařilo se jí zajistit větší část z bývalého majetku. V roce 1947 byla v Praze-Krči založena Škola biblických nauk, seminář se čtvrtým nejvyšším počtem posluchačů (po římskokatolickém, československém a evangelickém). Ve stejném roce se církvi podařilo vymoci na Ministerstvu školství a osvěty výjimku ze sobotní docházky adventistických dětí. O rok později zase požádala stát o své uznání a předložila ke schválení vypracovanou ústavu počítající se zřízením pěti sdružení se sídlem v Praze, Plzni, Ostravě, Olomouci a Bratislavě. Nově vypracovaný ambiciózní misijní program byl její součástí.

⁶² PIŠKULA, J. Doba velkých změn: léta 1945-1948. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2006, č. 10, s. 31.

Poválečný početní růst církve byl zastaven až komunistickým převratem v roce 1948 a následnými perzekucemi ze strany nově nastolené diktatury. Spolek Československá jednota adventistů byl nucen pod hrozbou rozpuštění ustavit akční výbor, který měl za úkol posilovat lidově-demokratické smýšlení ve vedení církve. Kromě toho se církev potýkala s cenzurou a s omezením svých misijních a dobročinných aktivit.

3.4 Období 50. let

V roce 1949 byly přijaty dva konfesněprávní zákony: zákon č. 217/1949 Sb. o zřízení Státního úřadu pro věci církevní a zákon č. 218/1949 Sb. o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, které se v rukou nového režimu staly nástrojem utlačování a postupné likvidace církví a náboženských společností u nás.

Zákonem č. 217/1949 Sb. o zřízení Státního úřadu pro věci církevní byl položen základ pro státní dozor nad církvemi a náboženskými společnostmi, kterým byly pověřeni na celostátní úrovni nově vytvořený Státní úřad pro věci církevní (dále jen „SÚC“) a na úrovni okresů a krajů příslušné národní výbory. Druhý zákon č. 218/1949 Sb. o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem navíc ve svém § 7 stanovil jako podmínku pro vykonávání duchovenského úřadu udělení státního souhlasu. Tento státní souhlas mohl být podle zákona kdykoli odebrán a vztahoval se také na kandidáty církevního úřadu a neplacené laické kazatele. Porušení zákona bylo hodnoceno jako trestný čin maření dozoru nad církvemi.⁶³

Oba tyto „církevní zákony“, jak byly také nazývány, zcela stavěly církev a náboženské společnosti pod personální i hospodářskou kontrolu státu. Tato kontrola se rovněž vztahovala na jejich veškeré vydavatelské aktivity, které byly od roku 1951 usměrněny zřízením protestantského nakladatelství Kalich a o rok

⁶³ Srov. TRETERA, J.R. *Stát a církev v České republice*. Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002, s. 47.

později založeným Ústředním církevním vydavatelstvím. Po provedené reorganizaci bohosloveckého studia v roce 1950 zůstalo v Československu otevřeno pouze šest teologických fakult, semináře menších denominací včetně Školy biblických nauk byly uzavřeny. Paradoxně ve stejném roce byl církvi udělen státní souhlas k výkonu činnosti.

V rámci celostátního přesunu pracovních sil do průmyslové výroby a po provedené systemizaci sborů v roce 1951 byl celkový počet kazatelů církve snížen o celých 80 %. Z původních 83 kazatelů, 12 katechetek a 14 dalších neduchovních zaměstnanců církve tak po státním zásahu zůstalo v úřadě pouhých 25 kazatelů (jeden kazatel na jeden systemizační sbor – kraj), včetně čtyř členů ústředí, kterým byl ponovu vyplácen plat státem.⁶⁴

Na základě nového nařízení nesměla být mládež na církevní úrovni dále organizována a stávající církevní mládežnické organizace přešly pod Československý svaz mládeže ovládaný stranou. Ministerstvo školství, věd a umění zrušilo výjimku z povinné školní docházky udělenou dětem adventistů a rozhodnutí Ministerstva vnitra o zrušení náboženských spolků silně omezilo charitativní činnost církve.

Typická charakteristika adventismu, svěcení soboty, posloužila komunistickému režimu na počátku 50. let také jako prostředek vedoucí nakonec až k úplnému zákazu církve. S odůvodněním, že se jedná o závažný hospodářský přečin, byl tehdejšímu vedení církve předložen požadavek přesunout čas konání sobotních bohoslužeb do odpoledních hodin. Na projevenou neochotu církve přistoupit na nové podmínky stát ihned zareagoval. Dne 20. srpna 1952 byl na jednání Politického sekretariátu ÚV KSČ v Lánech schválen dokument s názvem Postup proti církvi adventistů, který počítal s úplným zákazem církve a se zabavením jejího majetku, který v té době přesahoval hranici 200 milionů Kčs.⁶⁵ Odebrání státního souhlasu se týkalo nejen vedení církve, ale také všech kazatelů, kterým byla následně přidělena nová dělnická povolání nebo byli povoláni

⁶⁴ PIŠKULA, J. Stupňování perzekuce a zákaz církve (1949-1952). *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2007, č. 1, s. 15 - 16.

⁶⁵ Tamtéž, s. 16.

k výkonu základní vojenské služby. Se zákazem církve byli z Komenského bohoslovecké fakulty vyloučeni také všichni adventističtí studenti (sem byli přeloženi po zrušení Školy biblických nauk) a rozpuštěny byly místní sbory církve.

Církev i přes zákaz pokračovala ve svých aktivitách dál. Věřící i kazatelé se k sobotním bohoslužbám scházeli v soukromých bytech, vydávána a šířena byla rovněž adventistická literatura a stálým jevem zůstávaly sobotní pracovní a školní absence. Jak dokládají dobové zprávy církevních i státních dokumentů, činnost církve adventistů v době zákazu v podstatě odpovídala rozsahu činnosti před zákazem, a v některých okresech byl dokonce zaznamenán početní růst.⁶⁶ V roce 1952 tvořilo církev zhruba 8.500 členů.⁶⁷

Soustavnější perzekuci byli adventisté vystaveni v letech 1954 a 1955. Členové podzemní církevní struktury byli ponejvíce stíháni pro trestné činy nepřátelského jednání proti republice a sdružování proti republice. Výjimkou nebyly ani opakované domovní prohlídky a tresty propadnutí zabaveného majetku. Celkově bylo během této doby odsouzeno 26 adventistů, z toho 21 kazatelů.⁶⁸ Církev, zvláště její slovenská část, tak byla ochromena především pastoračně. Jiný způsob trestu, v podobě pokut či umístění dětí do ústavní péče (používaný výjimečně), byl volen v případech, kdy nebyla věřícími respektována povinná sobotní školní docházka.

Teprve Stalinova a vzápětí také Gottwaldova smrt v roce 1953 uvolnila cestu reformním snahám usilujícím o lidštější vnitřní i vnější politiku státu, která pro československé církve a náboženské společnosti znamenala naději na svobodnou existenci. Tuto novou demokratičtější církevní politiku začalo ihned po svém zvolení prosazovat také nové vedení SÚC, které ve svém programovém prohlášení s názvem Nejdůležitější úkoly v církevní politice z roku 1953 vedle

⁶⁶ Srov. PIŠKULA, J. Církev v době zákazu. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2007, č. 2, s. 29.

⁶⁷ NEKVINDA, L. *Tradiční náboženství u nás*. V Hradci Králové: Gaudeamus, 1999, s. 89.

⁶⁸ PIŠKULA, J. Perzekuce v době zákazu. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2007, č. 3, s. 31.

řady jiných opatření navrhovalo: „Bude třeba uvážit, zda by nebylo vhodné povolit opět činnost adventistů a za jakých okolností.“⁶⁹ V dalším dokumentu s názvem Situační zpráva o adventistech a návrh dalšího postupu rovněž z roku 1953 dále konstatuje: „Máme za to, že administrativní zákaz činnosti církve adventistů není v souladu s náboženskou svobodou, ústavně zajištěnou, a rozhodně není v souladu s naší církevně politickou koncepcí... Je proto nutné náš postup vůči adventistům zrevidovat.“⁷⁰ Také jinými dokumenty, které dokonce počítaly i s navrácením církevního majetku, se SÚC zasazoval o znovupovolení Církve adventistů sedmého dne za účelem efektivnějšího státního dohledu nad církví. Další pokus o legální obnovení církve učinil SÚC v říjnu roku 1955. Tentokrát však svůj návrh namísto Ministerstvu vnitra předložil přímo Politickému byru ÚV KSČ, který jej po jednáních v roce 1956 nakonec schválil. Zabavený majetek z roku 1952 však církvi vrácen nebyl.

3.5 60. léta

60. léta byla obdobím politického a mocenského uvolňování. Polevila cenzura, začaly vycházet knihy a vznikat filmy, které rozbíjely dosavadní izolaci země od ostatního světa. To vše vedlo k pokusu o reformu socialismu v roce 1968, tzv. Pražskému jaru, které bylo spojeno se jménem Alexandra Dubčeka. Hovořilo se o demokratizaci a o budování „socialismu s lidskou tváří“. Pro československé církve a náboženské společnosti toto období znamenalo konec direktivního přístupu státu a začátek konce krizového stavu.

Prvním krokem směřujícím k znovuzískání dřívějších svobod byla snaha unijní rady církve o realizaci programu unijní konference z roku 1967. Pro tyto účely byly zpracovány dva dokumenty nazvané Rehabilitace a Prohlášení. První dokument byl adresován Prezidiu nejvyššího soudu a požadoval rehabilitaci jednotlivých kazatelů, církve a navrácení církevního majetku. V druhém

⁶⁹ PIŠKULA, J. Povolení církve. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2007, č. 4, s. 32.

⁷⁰ Tamtéž, s. 33.

dokumentu, zaslaném prvním tajemníku ÚV KSČ Dubčekovi, Národnímu shromáždění a ministru kultury a informací, církve navíc žádala o obnovení církevního semináře a vydavatelství, o povolení práce s mládeží, o možnost kontaktů s Generální konferencí a o dodržování Deklarace lidských práv.⁷¹

Vzápětí nato vedení církve vyzvalo jednotlivé sbory, aby započaly s organizací mládežnických aktivit. Rovněž byly zahájeny přípravy pro vydávání nového adventistického časopisu a obnovení církevního semináře. Poté, co Sekretariát pro věci církevní schválil dodatek ústavy Církve adventistů sedmého dne o sdruženích, proběhly ustavující konference, na nichž byli zvoleni předsedové Českého, Moravskoslezského a Slovenského sdružení.

Souběžně se začátkem okupace armádami zemí Varšavské smlouvy byl obnoven Biblický seminář nabízející zájemcům dálkovou a od roku 1969 také prezenční formu studia. Seminář, sídlící v místě bývalé Školy biblických nauk v Praze-Krči, přestal být oproti dřívějšímu koncipován jako střední škola se zaměřením na teologii, ale představoval spíše školu vyšší, podobnou současnému semináři církve. Jeho existence však nebyla pro budoucí normalizační vládu žádoucí, a tak byl jeho provoz po šesti letech znovu přerušen. Novelizace tiskového zákona v roce 1968 umožnila církvi vydávat vlastní časopis s názvem Znamení doby a v českém překladu část literárního díla Ellen Whiteové.⁷²

Vpád armád pěti států Varšavské smlouvy a následná déle než dvacet let trvající okupace Československa ukázala, že socialismus nelze demokratizovat. Na novou politickou situaci reagovala unijní rada církve oběžníkem, ve kterém připomínala křesťanské ideály jako svobodu, humanitu, demokracii a důstojnost člověka, a kterým vyjadřovala obavy nad osudem náboženské svobody v zemi. K protestu církví sdružených v Ekumenické radě církví se však nepřipojila.⁷³

⁷¹ Srov. PIŠKULA, J. Krátké období svobody (1967-1969). *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2007, č. 7, s. 31.

⁷² Např.: WHITE, E.G.H. *Velké drama věků*. Praha: Advent-Orion, 2002 nebo WHITE, E.G.H. *Touha věků*. Praha: Advent-Orion, 2000.

⁷³ PIŠKULA, J. Krátké období svobody (1967-1969). *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2007, č. 7, s. 32.

Jelikož zákaz církve z let 1952-1956 byl zákrokem administrativním, a nikoli právním,⁷⁴ vyhověl Nejvyšší soud církvi pouze v požadavku rehabilitace odsouzených a vězněných kazatelů v době zákazu církve. Rehabilitace ve věci samotného zákazu církve se proto unijní rada snažila dosáhnout u Rehabilitační komise Ministerstva kultury. Naději na její dosažení ale zhatila nová politická situace.

Na konci 60. let se na Ostravsku následkem misie z Polska objevují také první členové další z adventistických odštěpeneckých skupin zvaní „kubovci“. Svými vyhraněnými postoji v oblasti věrouky, například odmítáním učení o nebeské svatyni, učení o 2.300 večerech a jitrech a také zpochybněním autority Ellen Whiteové, se kubovci dostali do konfliktu s většinovou církví, který v roce 1967 vyvrcholil založením vlastního sboru. Ten pod názvem Křesťané sedmého dne u nás existuje dodnes.⁷⁵

3.6 Období normalizace v 70. a 80. letech

Následné období, označované nepřesně jako normalizace, znamenalo ve skutečnosti pokus vrátit se zpět k vládě „pevné ruky“ komunistického režimu 50. let. Pouze mezinárodní souvislosti a tlak demokratického světa tento návrat před rok 1968 v plném rozsahu nedovolil.

Snaha unijní rady o rozvíjení dobrých vzájemných vztahů se státní mocí v 70. a 80. letech přinesla církvi řadu výhod. Počet sborů vzrostl na šest desítek, stejně tak i počet kazatelů. Zůstala zachována nedávno obnovená sdružení a pokračovalo se také ve vydávání časopisu *Znamení doby*. Státní správa upustila rovněž od zasahování do církevních záležitostí. Případy preventivního odebírání státního souhlasu pro výkon duchovenské služby se objevovaly už jen zřídka a obsazování vedoucích církevních postů a míst kazatelů zůstalo záležitostí

⁷⁴ Srov. TRETERA, J.R. *Stát a církev v České republice*. Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002, s. 50.

⁷⁵ Srov. PIŠKULA, J. Odštěpenecké skupinky v českém, moravském a slezském adventizmu: sociologický pohled. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2008, č. 3, s. 15.

církve. Také případů, kdy bylo věřícím znemožněno dosáhnout vyššího vzdělání, ubývalo. V tomto ohledu tedy církev, v 50. letech složená převážně z dělníků a rolníků, prošla určitým pozitivním vývojem.

Zatímco misijní aktivity církve a její kontakty s mládeží byly státní správou stále striktně omezovány, problém sobotních školních absencí dětí díky zavedení pětidenního školního týdne přestal být aktuální. Podobné uvolnění zavládlo také v případě postihů za absence během pracovních sobot, pouze v rámci základní vojenské služby byly nadále stíhány jako protizákonné.

Konec 70. let lze označit jako období velkého stavebního rozmachu. Během dvou let se církvi podařilo zainvestovat stavbu osmi nových modliteben a další dvě desítky rekonstruovat. V roce 1980 byla navíc ustavena Komise pro výstavbu a rekonstrukci modliteben, která v této intenzivní stavební činnosti pokračovala po celá 80. léta.

Že mezi církví a státem vládly skutečně dobré vztahy, potvrzovali svou účastí na slavnostních bohoslužbách církve také mnozí vysocí státní funkcionáři. Například František Jelínek, tehdejší ředitel Sekretariátu pro věci církevní, se v jednom ze svých proslovů pochvalně vyjádřil o kladných vztazích církve k socialistické společnosti a zároveň v oblasti mírové práce mezi věřícími i ve styku se zahraničím církev označil za příkladnou.⁷⁶ Smutným důsledkem těchto „dobrých vztahů“ byla skutečnost, že se řada vysokých představitelů církve včetně některých kazatelů a řadových členů církve ocitla po roce 1951 v oficiálních seznamech agentů a spolupracovníků StB. Podle Jiřího Piškuly, absolventa FF UK a Institutu ekumenických studií při ETF UK, je za těmito projevy loajality církve vůči státu třeba hledat především traumatickou zkušenost zákazu z 50. let a snahu vyhnout se napříště podobným státním zásahům.⁷⁷

⁷⁶ Srov. PIŠKULA, J. Normalizace a vztah církve k totalitnímu režimu. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2007, č. 8, s. 34.

⁷⁷ Tamtéž, s. 34.

3.7 Současnost

Po listopadu 1989 směřovalo Československo rychlým krokem ke svobodě a demokracii. S odchodem okupačních vojsk byla obnovena nezávislost země a pád komunistické moci vytvořil podmínky pro rozvoj politického, společenského a náboženského života. Vznikla celá řada nových politických stran a hnutí, založeno bylo také mnoho náboženských skupin a společností. Samozřejmě se stala občanská a lidská práva zahrnující rovněž náboženské svobody.

Od rozdělení Československa a vzniku samostatné České republiky k 1. lednu 1993 patří k základním normám novodobého konfesního práva jednak Listina základních práv a svobod publikovaná pod č. 2/1993 Sb., jednak nejnovější zákon o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností z 27. listopadu 2001, který vyšel ve Sbírce zákonů pod číslem 3/2002.⁷⁸

Náboženskou svobodu deklaruje Listina základních práv a svobod dvěma články. „Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání je zaručena. Každý má právo změnit své náboženství nebo víru, anebo být bez náboženského vyznání.“⁷⁹ „Každý má právo svobodně projevat své náboženství nebo víru buď sám nebo společně s jinými, soukromě nebo veřejně, bohoslužbou, vyučováním, náboženskými úkony nebo zachováváním obřadu.“⁸⁰ „Církev a náboženské společnosti spravují své záležitosti, zejména ustavují své orgány, ustanovují své duchovní a zřizují řeholní a jiné církevní instituce nezávisle na státních orgánech.“⁸¹

Záruky obsažené v Listině základních práv a svobod potvrzuje také výše zmíněný zákon o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností, který navíc stanovuje podmínky pro získání právního

⁷⁸ Srov. TRETERA, J.R. *Stát a církev v České republice*. Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002, s. 56.

⁷⁹ Čl. 15 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

⁸⁰ Čl. 16 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

⁸¹ Čl. 16 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

postavení církve nebo náboženské společnosti v České republice.⁸² V dalších paragrafech pak tento zákon přiznává zvláštní práva jedenadvaceti náboženským společnostem včetně Církve adventistů sedmého dne, které byly státem registrovány ještě před přijetím tohoto zákona. Jedná se o právo vyučovat náboženství na státních školách, které zaručuje již Listina základních práv a svobod; právo vykonávat duchovenskou službu v ozbrojených silách a na místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranná léčba a ochranná výchova; právo uzavírat sňatky, právo zakládat školy; právo zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovních a právo na finanční zabezpečení.⁸³

V otázce finanční a hospodářské církev ještě do nedávné doby trvala na dodržování finanční nezávislosti na státu. Prostředky k financování platů svých kazatelů získávala výhradně na základě biblického principu desátků od svých členů.⁸⁴ Dne 31. října 2007 však vedení Česko-Slovenské unie oficiálně požádalo Ministerstvo kultury České republiky o vyplácení státního příspěvku podle dosud platného zákona č. 218/1949 Sb. o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, a to v plné výši podle počtu svých kazatelů. Tuto státní dotaci církev chápe jako prozatímní náhradu za výnosy z dosud nevráceného církevního majetku zabaveného státem v 50. letech, jehož hodnota se pohybuje kolem 1 miliardy korun.⁸⁵ Tímto krokem se neruší dosavadní finanční nezávislost církve na státu, neboť hlavním zdrojem jejího financování nadále zůstávají desátky a dobrovolné dary členů církve. „Všechny desátky země z obilí a z ovoce stromů budou Hospodinovy; jsou svaté Hospodinu...“ (Lv 27,30-32). „Přinášejte do mých skladů úplné desátky...“ (Mal 3,10).

⁸² § 5 zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech).

⁸³ § 6 a 7 zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech).

⁸⁴ Srov. *Církevní řád adventistů sedmého dne*. 16. vyd. Praha: Česko-Slovenská unie Církve adventistů s.d., 2002, s. 141 - 142.

⁸⁵ Srov. ŠIMEK P.; HRDINKA, J. Zákon o finančním narovnání a Církev adventistů sedmého dne. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2008, č. 6, s. 5 - 9.

Strukturu česko-slovenské Církve adventistů sedmého dne tvoří tři organizační úrovně. Jednotlivé sbory jsou organizovány ve dvou sdruženích: Českém⁸⁶ a Moravskoslezském,⁸⁷ která dohromady se Slovenským sdružením⁸⁸ tvoří Česko-Slovenskou unii Církve adventistů sedmého dne.⁸⁹ Sídlem Česko-Slovenské unie a Českého sdružení je Praha. Centrem Moravskoslezského sdružení se stala Ostrava. Vedení Slovenského sdružení sídlí v Bratislavě. Česko-Slovenská unie spadá pod Euro-Africa Division of Seventh-day Adventists⁹⁰ (Evro-Africkou divizi) s ústředím v Bernu ve Švýcarsku.

Území jednotlivých sdružení církve se dále dělí na tzv. okrsky. V případě Českého sdružení se jedná o okrsky: jihočeský, severočeský, středočeský, východočeský a západočeský. V rámci jihočeského okrsku se sbory nacházejí v následujících městech: České Budějovice,⁹¹ Český Krumlov (kazatel Vítězslav Chán), Jindřichův Hradec (kazatel Josef Dvořák), Písek, Prachatice, Strakonice (kazatel Václav Vondrášek), Tábor (kazatel Josef Dvořák) a Vyšší Brod (kazatel Vítězslav Chán).

V Církvi adventistů sedmého dne je obvyklá zastupitelská (delegační) forma církevní správy. Zdrojem autority v církvi jsou rovnou měrou všichni členové církve. Shromáždění věřících či jejich delegátů (tzv. pracovní shromáždění) na jednotlivých organizačních stupních ustavují volbou na dobu určitou výkonné orgány (výbory) a představitele církve. Pracovní shromáždění sboru, konference

⁸⁶ *České sdružení Církve adventistů sedmého dne* [online]. Praha: České sdružení Církve adventistů sedmého dne, © 2006 [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.ceskesdruzeni.cz>>.

⁸⁷ *Moravskoslezské sdružení Církve adventistů sedmého dne* [online]. Ostrava: Církev adventistů sedmého dne, Moravskoslezské sdružení, oddělení komunikace, © 2001-2008 [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.casd.cz/mss>>.

⁸⁸ *Církev adventistov siedmeho dna: Slovenské združenie* [online]. Bratislava: Slovakian Conference of Seventh-day Adventist Church, © 2008 [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.casd.sk>>.

⁸⁹ *Církev adventistů sedmého dne* [online]. Praha: Církev adventistů sedmého dne, Česko-Slovenská unie, oddělení komunikace, © 2006 [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.casd.cz>>.

⁹⁰ *Seventh-day Adventist Church: Euro-Africa Division* [online]. Silver Spring: General Conference of Seventh-day Adventists, © 2008 [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.euroafrica.org>>.

⁹¹ *Sbor Církve adventistů s.d. v Českých Budějovicích* [online]. České Budějovice: Sbor Církve adventistů s.d. [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.casd.cz/cb>>.

sdužení a konference unie jsou tak odpovědny za volbu výboru sboru, výboru sdužení, výboru unie a unijní radu.⁹² Pověření k jednání jménem církve jsou na úrovni sboru: kazatel, ustanovený výborem sdužení a starší nebo vedoucí sboru, zvolený sborovým shromážděním; na úrovni sdužení: předseda sdužení, tajemník sdužení a hospodář sdužení, zvolení konferencí sdužení; na unijní úrovni: předseda unie, tajemník unie a hospodář unie, zvolení konferencí unie.⁹³ Následující tabulka obsahuje statistické údaje platné k 31. prosinci 2007.⁹⁴

Počet členů církve k 31. prosinci 2007		
Sdužení	ČS	MSS
Počet sborů	70	73
Počet členů	3.025	4.420

Posláním církve je „zvěstovat věčné evangelium našeho Pána a Spasitele, vybízet všechny lidi, aby přijali Ježíše Krista jako svého osobního Spasitele a připojili se k jeho církvi. Vést je, aby se připravovali na jeho brzký druhý příchod, jak je to symbolicky vyjádřeno v poselství tří andělů z knihy Zjevení, 14. kapitoly.“⁹⁵ Zejména pak církve usiluje „o zvěstování Božího slova a hlásání způsobu života vycházejícího z evangelia, naplňování náboženských potřeb věřících a konání křesťanské dobročinnosti a služeb v různých formách“.⁹⁶ Pro tyto účely církve vykonává náboženské obřady, katechetickou, pastorační a evangelizační činnost. Angažuje se v oblasti zdravotní, osvětové, ekologické, výchovné, charitativní, kulturní a veřejně-informační. Svými postoji a jednáním podporuje toleranci, mír a křesťanskou lásku mezi lidmi všech vyznání, národností a ras a zasazuje se o dodržování občanských práv a svobod v zemi.⁹⁷

⁹² Srov. *Ústava Církve adventistů sedmého dne*. Praha: Církve adventistů sedmého dne, 1996, s. 9 - 10.

⁹³ Tamtéž, s. 10.

⁹⁴ Srov. VÝBOR ČESKO-SLOVENSKÉ UNIE. Zprávy z církve. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2008, č. 5, s. 26.

⁹⁵ *Ústava Církve adventistů sedmého dne*. Praha: Církve adventistů sedmého dne, 1996, s. 3.

⁹⁶ Tamtéž, s. 3.

⁹⁷ Tamtéž, s. 3.

Proto, aby mohla efektivně plnit své poslání, církev zakládá a řídí různé pomocné organizace, zařízení, nadace a neziskové organizace (dále jen „instituce“), anebo se jako člen spolupodílí na jejich aktivitách. Z iniciativy českých adventistů tak vznikla a působí na našem území řada institucí, které přispívají k rozvoji nejen vlastního církevního společenství, ale i celé společnosti. Jedná se například o:

*ADRA ČR (Praha):*⁹⁸ v České republice působí od roku 1992. Poskytuje a koordinuje rychlou pomoc v krizových situacích, způsobených živelnými pohromami, válkou apod. Ve spolupráci s dalšími humanitárními organizacemi se podílí na realizaci dlouhodobých rozvojových projektů v řadě zemí světa (podpora vzdělávání, zaměstnanosti, zdravotnictví). Finanční podporu ke své činnosti získává z veřejných sbírek, sponzorských darů, darů členů církve a grantů. V České republice zakládá a vede dobrovolnická centra, spravuje dva azylové domy, podílí se na psychosociální intervenci ve prospěch obětí, vede řadu vzdělávacích programů zaměřených rovněž na oblast ekologie, každoročně se podílí na informační kampani Česko proti chudobě a rovněž každoročně uděluje cenu Michala Velíška.

*Občanské sdružení Život a zdraví (Praha):*⁹⁹ podílí se na osvětové činnosti, vypracovává a realizuje projekty (např. program New Start) podporující zdravý způsob života ve všech jeho dimenzích. Svou činností navazuje na aktivity dřívějšího Spolku pro péči a zdraví.

*Občanské sdružení Maranatha (Praha):*¹⁰⁰ založeno v roce 2002. Hlavní náplní tohoto občanského sdružení je podpora a řízení projektů zaměřených na celkový rozvoj lidské osobnosti.

⁹⁸ *ADRA* [online]. Praha: ADRA, © 2007 [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.adra.cz>>.

⁹⁹ *Život a zdraví: občanské sdružení Česká republika* [online]. Praha: Život a zdraví: občanské sdružení [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.zivotazdravi.cz>>.

¹⁰⁰ *Maranatha* [online]. Praha: Maranatha, © 2006-2007 [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.maranatha.cz>>.

Klub Pathfinder (Praha):¹⁰¹ cílem činnosti klubu je od roku 1995 snaha podpořit pozitivní utváření osobnosti všech mladých lidí od 6 do 25 let v jejich volném čase, posilovat jejich fyzickou zdatnost, dobrý vztah k přírodě a obohatit jejich duchovní a mravní rozvoj v duchu křesťanských zásad. Klub spolupracuje také se státními institucemi a dalšími organizacemi podobného zaměření.

Vydavatelství Advent-Orion (Praha):¹⁰² od roku 1993 se orientuje na vydávání periodických i neperiodických publikací určených pro vnitrocírkevní potřeby a širokou veřejnost (zdravotně osvětová literatura, mezilidské vztahy, výchova, duchovní a duševní hygiena, duchovní a náboženská tematika).

Teologický seminář Církve adventistů sedmého dne - Vyšší odborná škola teologická a pastoračně sociální (Radvanice, Sázava):¹⁰³ od roku 1990 vzdělává duchovenské a pastoračně i sociálně orientované pracovníky nejen pro potřeby Česko-Slovenské unie Církve adventistů sedmého dne.

AWR studio (Praha):¹⁰⁴ je audiovizuální společnost založená v roce 2000, která se zaměřuje především na kompletní výrobu televizních pořadů, dabing, audiovýrobu apod. Rovněž provozuje křesťanské AWRádio a je servisní organizací internetové televize HopeTV.

Středisko korespondenčních kurzů (Ostrava):¹⁰⁵ prostřednictvím korespondenčních kurzů od roku 1994 zprostředkovává zájemcům lekce zaměřené na studium Bible, na oblast mezilidských vztahů, na rozvoj profesního i osobního života člověka a na upevňování zdravého životního stylu lidí.

¹⁰¹ *Klub Pathfinder* [online]. Praha: Klub Pathfinder, © 2004 [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.pathfinder.cz>>.

¹⁰² *Advent-Orion* [online]. Praha: Advent-Orion [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.adventorion.cz>>.

¹⁰³ *Teologický seminář Církve adventistů sedmého dne - Vyšší odborná škola teologická a pastoračně sociální* [online]. Radvanice, Sázava: Teologický seminář Sázava, © 2008 [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.tscasd.cz>>.

¹⁰⁴ *AWR studio* [online]. Praha: AWR studio, © 2008 [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.awrstudio.cz>>.

¹⁰⁵ *SKK: Středisko korespondenčních kurzů* [online]. Ostrava: Středisko korespondenčních kurzů, 2004 [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.skk.cz>>.

Společnost Country Life (Nenačovice, Beroun):¹⁰⁶ od roku 1991 se zabývá oblastí biopotravin a zdravého životního stylu (od ekofarmy přes velkoobchod až po kurzy zdravého životního stylu).

Člen *Vězeňské duchovenské péče* (Praha):¹⁰⁷ nevládní nadkonfesní organizace, která od roku 1994 prostřednictvím duchovních i laických členů spolupracujících církví pomáhá ve věznicích a vazebních věznicích Vězeňské služby ČR obviněným, odsouzeným nebo již propuštěným lidem a vede je k odpovědnému způsobu života.

Člen *Duchovní služby AČR* (Praha):¹⁰⁸ pečující od roku 1998 o lidský rozměr života a služby lidí, kteří se pohybují ve vojenském prostředí, a nabízející pomoc při řešení osobních krizí, které vznikají v jejich pracovním, osobním a rodinném životě.

¹⁰⁶ *Country Life: k pramenům zdraví* [online]. Nenačovice, Beroun: Country Life, © 2007 [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.countrylife.cz>>.

¹⁰⁷ *Vězeňská duchovenská péče: občanské sdružení* [online]. Praha: Vězeňská duchovenská péče [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.vdpcr.eu>>.

¹⁰⁸ *Oficiální stránky Duchovní služby Armády České republiky* [online]. Praha: Duchovní služba AČR, © 2008 [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.kaplani.army.cz>>.

Závěr

Jak již bylo řečeno v úvodu, tato práce byla napsána s úmyslem seznámit čtenáře s historickým vývojem světové a česko-slovenské Církve adventistů sedmého dne. V jednotlivých kapitolách jsem se proto snažila o zachycení přelomových událostí významných jak pro adventismus samotný, tak pro jeho misijní poslání. Zatímco v první kapitole se zaměřuji na společenství, která historicky předcházela vzniku církve adventistů, v druhé a třetí kapitole se soustřeďuji na rozvoj světového a česko-slovenského adventismu.

První kapitola čtenářům zprostředkovává pohled do doby první poloviny 19. století, která byla poznamenána vznikem protestantských společenství posledních dnů. Seznamuje čtenáře s důležitými osobami, které stály u zrodu nebo měly podíl na rozšíření jednoho z těchto společenství - adventního hnutí. Zachycuje také období po tzv. „velkém zklamání“, které nakonec vedlo ke vzniku společenství sobotních adventistů. Stručně se zabývá nejdůležitějšími věroučnými články, kterými se sobotní adventisté odlišili od původního adventního hnutí, a zastavuje se u postavy Ellen Whiteové a jejího významu v tomto ohledu. Poslední podkapitola se zabývá biblickými základy misijní činnosti sobotních adventistů.

Druhá kapitola se věnuje rokům 1860-1863, které byly pro vznik Církve adventistů sedmého dne podstatné, a zdůrazňuje roli Ellen Whiteové právě ve vztahu k „řádu evangelia“. Dále zachycuje pozvolnou proměnu společenství sobotních adventistů jakožto váhavých misionářů v celosvětovou církev adventistů sedmého dne a ukazuje misijní nástroje a strategie, jimiž se církvi podařilo zaujmout postavení jednoho z nejrychleji rostoucích křesťanských společenství současnosti. Závěrečnou část této velké kapitoly věnuji organizačním reformám, které církev musela uskutečnit, aby si zachovala toto své prvenství.

Poslední, třetí kapitola provází čtenáře historií českého adventismu, která je viděna v širším kontextu dějin česko-slovenského státu. V časovém sledu jsem se pokusila o zachycení základních historických okamžiků česko-slovenské Církve

adventistů sedmého dne od doby příchodu prvního českého adventisty na naše území až do současnosti. Seznamuji zde čtenáře například s kritickým obdobím 50. let, kdy byla církev oficiálně zakázána, s obdobím tzv. normalizace, které pro církev naopak znamenalo jisté období klidu, s polistopadovým vývojem církevní politiky státu a se současnými misijními aktivitami církve.

Vzhledem k rozsahu práce nebylo možno obsáhnout všechna témata, která se v souvislosti s historií a činností církve adventistů nabízejí a o kterých se zmiňuji již v úvodu této práce, přesto však doufám, že touto prací předkládám možným čtenářům ucelený a srozumitelný přehled o této církvi, který jsem si jako cíl na počátku práce stanovila.

Seznam zdrojů

Literatura:

Monografie:

Adventisté sedmého dne věří--: výklad 27 základních věroučných článků. Praha: Advent-Orion, 1999. ISBN 80-7172-102-6.

Bible. Písmo svaté Starého a Nového zákona (včetně deuterokanonických knih). 8. vyd. (1. opr. vyd.). Praha: Česká biblická společnost, 2001. ISBN 80-85810-29-8.

Církevní řád adventistů sedmého dne. 16. vyd. Praha: Česko-Slovenská unie Církve adventistů sedmého dne, 2002. ISBN 80-7172-852-7.

Encyklopedie nových náboženství: nová náboženská hnutí, sekty a alternativní spirituality. Praha: Knižní klub, 2006. ISBN 80-242-1605-1.

KNIGHT, G.R. *Adventismus v proměnách času.* Praha: Advent-Orion, 2003. ISBN 80-7172-553-6.

KNIGHT, G.R. *Setkání s Ellen Whiteovou.* Praha: Advent-Orion, 2001. ISBN 80-7172-588-9.

NEKVINDA, L. *Tradiční náboženství u nás.* V Hradci Králové: Gaudeamus, 1999. ISBN 80-7041-207-0.

TRETERA, J.R. *Stát a církev v České republice.* Vyd. v KN 1. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. ISBN 80-7192-707-4.

Ústava Církve adventistů sedmého dne. Praha: Církev adventistů sedmého dne, 1996. ISBN 80-7172-253-7.

Ústava České republiky ; Listina základních práv a svobod: podle stavu k 24.8.2004. Ostrava: Sagit, 2004. ISBN 80-7208-424-0.

VOJTÍŠEK, Z. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství.* Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-798-1.

Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů (zákon o církvích a náboženských společnostech).

Periodika:

- PIŠKULA, J. Církev adventistů v první republice. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2006, č. 8, s. 33.
- PIŠKULA, J. Církev poprvé v ohrožení: adventisté v době okupace. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2006, č. 9, s. 16.
- PIŠKULA, J. Církev v době zákazu. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2007, č. 2, s. 29 - 30.
- PIŠKULA, J. Doba velkých změn: léta 1945-1948. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2006, č. 10, s. 31.
- PIŠKULA, J. Krátké období svobody (1967-1969). *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2007, č. 7, s. 30 - 33.
- PIŠKULA, J. Normalizace a vztah církve k totalitnímu režimu. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2007, č. 8, s. 33 - 36.
- PIŠKULA, J. Odštěpenecké skupinky v českém, moravském a slezském adventizmu: sociologický pohled. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2008, č. 3, s. 13 - 16.
- PIŠKULA, J. Perzekuce v době zákazu. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2007, č. 3, s. 30 - 31.
- PIŠKULA, J. Povolení církve. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2007, č. 4, s. 32 - 34.
- PIŠKULA, J. Stupňování perzekuce a zákaz církve (1949-1952). *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2007, č. 1, s. 15 - 16.
- PIŠKULA, J. Švec a mydlář: příběh českých adventistů za Rakouska-Uherska. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2006, č. 7, s. 11.
- ŠIMEK, P.; HRDINKA, J. Zákon o finančním narovnání a Církev adventistů sedmého dne. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2008, č. 6, s. 5 - 9.
- VÝBOR ČESKO-SLOVENSKÉ UNIE. Zprávy z církve. *Advent: časopis Církve adventistů sedmého dne*, 2008, č. 5, s. 26.

Internetové odkazy:

ADRA [online]. Praha: ADRA, © 2007 [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.adra.cz>>.

ADRA: Adventist Development and Relief Agency [online]. Silver Spring: ADRA International, © 2008 [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.adra.org>>.

Advent-Orion [online]. Praha: Advent-Orion [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.adventorion.cz>>.

Adventist World Radio [online]. Silver Spring: Adventist World Radio, © 2008 [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://awr.org>>.

Andrews University [online]. Berrien Springs (Michigan): Andrews University, © 2008 [cit. 18. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.andrews.edu>>.

AWR studio [online]. Praha: AWR studio, © 2008 [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.awrstudio.cz>>.

Cirkev adventistov siedmeho dňa: Slovenské združenie [online]. Bratislava: Slovakian Conference of Seventh-day Adventist Church, © 2008 [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.casd.sk>>.

Církev adventistů sedmého dne [online]. Praha: Církev adventistů sedmého dne, Česko-Slovenská unie, oddělení komunikace, © 2006 [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.casd.cz>>.

Country Life: k pramenům zdraví [online]. Nenačovice, Beroun: Country Life, © 2007 [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.countrylife.cz>>.

České sdružení Církve adventistů sedmého dne [online]. Praha: České sdružení Církve adventistů sedmého dne, © 2006 [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.ceskesdruzeni.cz>>.

Klub Pathfinder [online]. Praha: Klub Pathfinder, © 2004 [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.pathfinder.cz>>.

Maranatha [online]. Praha: Maranatha, © 2006-2007 [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.maranatha.cz>>.

Moravskoslezské sdružení Církve adventistů sedmého dne [online]. Ostrava: Církev adventistů sedmého dne, Moravskoslezské sdružení, oddělení komunikace, © 2001-2008 [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.casd.cz/mss>>.

Oficiální stránky Duchovní služby Armády České republiky [online]. Praha: Duchovní služba AČR, © 2008 [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.kaplani.army.cz>>.

Seventh-day Adventist Church [online]. Silver Spring: General Conference of Seventh-day Adventists, © 2008 [cit. 18. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.adventist.org>>.

Seventh-day Adventist Church: Euro-Africa Division [online]. Silver Spring: General Conference of Seventh-day Adventists, © 2008 [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.euroafrica.org>>.

Sbor Církve adventistů s.d. v Českých Budějovicích [online]. České Budějovice: Sbor Církve adventistů s.d. [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.casd.cz/cb>>.

Sbor Církve adventistů s.d. v Českých Budějovicích: historie [online]. České Budějovice: Sbor Církve adventistů s.d. [cit. 24. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.casd.cz/cb/historie.html>>.

SKK: Středisko korespondenčních kurzů [online]. Ostrava: Středisko korespondenčních kurzů, 2004 [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.skz.cz>>.

Teologický seminář Církve adventistů sedmého dne - Vyšší odborná škola teologická a pastoračně sociální [online]. Radvanice, Sázava: Teologický seminář Sázava, © 2008 [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.tscasd.cz>>.

Vězeňská duchovenská péče: občanské sdružení [online]. Praha: Vězeňská duchovenská péče [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.vdpcr.eu>>.

Život a zdraví: občanské sdružení Česká republika [online]. Praha: Život a zdraví: občanské sdružení [cit. 25. listopadu 2008]. Dostupné na WWW: <<http://www.zivotazdravi.cz>>.

Seznam zkratek

AČR - Armáda České republiky

ADRA - Adventist Development and Relief Agency (Adventistická agentura pro pomoc a rozvoj)

AWR - Adventist World Radio (Adventistické světové rádio)

Da - Daniel

FF UK - Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

ETF UK - Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Gn - První Mojžíšova (Genesis)

Lv - Třetí Mojžíšova (Leviticus)

Mal - Malachiáš

Mt - Evangelium podle Matouše

StB - Státní tajná bezpečnost

SÚC - Státní úřad pro věci církevní

ÚV KSČ - Ústřední výbor Komunistické strany Československa

Zj - Zjevení Janovo

Abstrakt

KADLČKOVÁ, S. *Rozvoj adventismu ve světě a v českých zemích*. České Budějovice 2008. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra filosofie a religionistiky. Vedoucí práce M. Klapetek.

Klíčová slova: Církev adventistů sedmého dne, historie, misie

Práce předkládá stručný přehled o historii Církve adventistů sedmého dne a jejím misijním působení. První kapitola je věnována společenstvím, která historicky předcházela vzniku Církve adventistů sedmého dne. Druhá a třetí kapitola se zabývají následným rozvojem světového a česko-slovenského adventismu, který je viděn v širším kontextu česko-slovenských dějin. V základních bodech se práce zabývá oblastí věroučnou, organizační a institucionální a zvláštní pozornost věnuje tradičně silné stránce adventismu - misii.

Abstract

Development of Adventism: International and Czech Context

Key words: The Seventh-day Adventist Church, history, mission

My work presents a simple summary of history of the Seventh-day Adventist Church and their mission activities. The first chapter is dedicated to the partnerships, that historically preceded the establishment of the Seventh-day Adventist Church. The second and third chapters describe the following development of adventism in the world and in Czechoslovakia, that can be seen in wider context of czechoslovak history. This work concerns in basic points the sphere of religion theory, organization and institution and gives a special attention to traditionally strong side of adventism - to mission.